

8 ■ SINIF

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK KAZANDIRAN DEFTER

BİLGİ+ANLAMA+YORUMLAMA

GÜVEN KARAKAYA

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

K. Atatürk

*Türk Evladı Ecdadını Tanıdıka Daha Büyük
işler Yapmak İçin Kendinde Kuvvet Bulacaktır.*

1. TEMA

BİR KAHRAMAN

DOĞUYOR

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

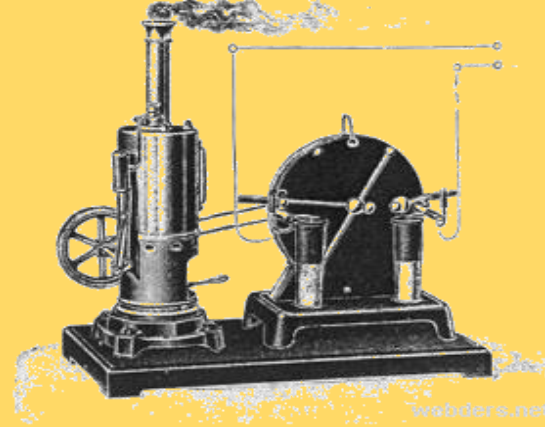
AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

20.YY BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

1: AVRUPANIN GELİŞMESİ

Avrupa gelişim sürecinde sırası ile :

- *Coğrafi Keşifler (Ekonomik zenginlik)
- * Rönesans (Edebiyatta, Sanatta Gelişme)
- * Reform (Dinde özgürlük)
- * Sanayi İnkılabı (Makineli Üretim)
- * Fransız İhtilali (Siyasi değişim)
- * Aydınlanma çağı

Gibi aşamalardan geçerek kendini geliştirmiştir. Bu dönemin en önemli iki gelişmesi Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilalidir.

SANAYİ İNKILABI (DEVİRİMİ)

İngiltere'de (Manchester) ortaya çıkmıştır. 1750 li yıllarda İnsan ve hayvan gücü yerine makine gücü kullanılmaya başlanılan dönemdir. Bu süreç üç aşamadan oluşur bunlar

- 1: İnsan ve hayvan gücü ile çalışan makineler yerine buhar gücü ile çalışan makineler yapıldı.
- 2: Seri üretim arttı. Üretim arttığı için malların fiyatı ucuzladı.
- 3: Üretim için hammaddeye ihtiyaç duyuldu. Ayrıca üretilen fazla malları satmak için pazar ihtiyacı doğdu.

ÖNEMLİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1: Coğrafi keşifler sonu cunda Avrupa zenginleşmiştir.

2:Rönesansla ve Reform sonucunda akli ve bilimi esas almış kilisenin etkisi zayıflamış **doğmatik** düşünce önemini kaybetmiştir.

DOĞMATİK DÜŞÜNCE: Din ve din adamlarının buyruklarının kesin doğru olarak kabul edildiği düşünce tarzıdır.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

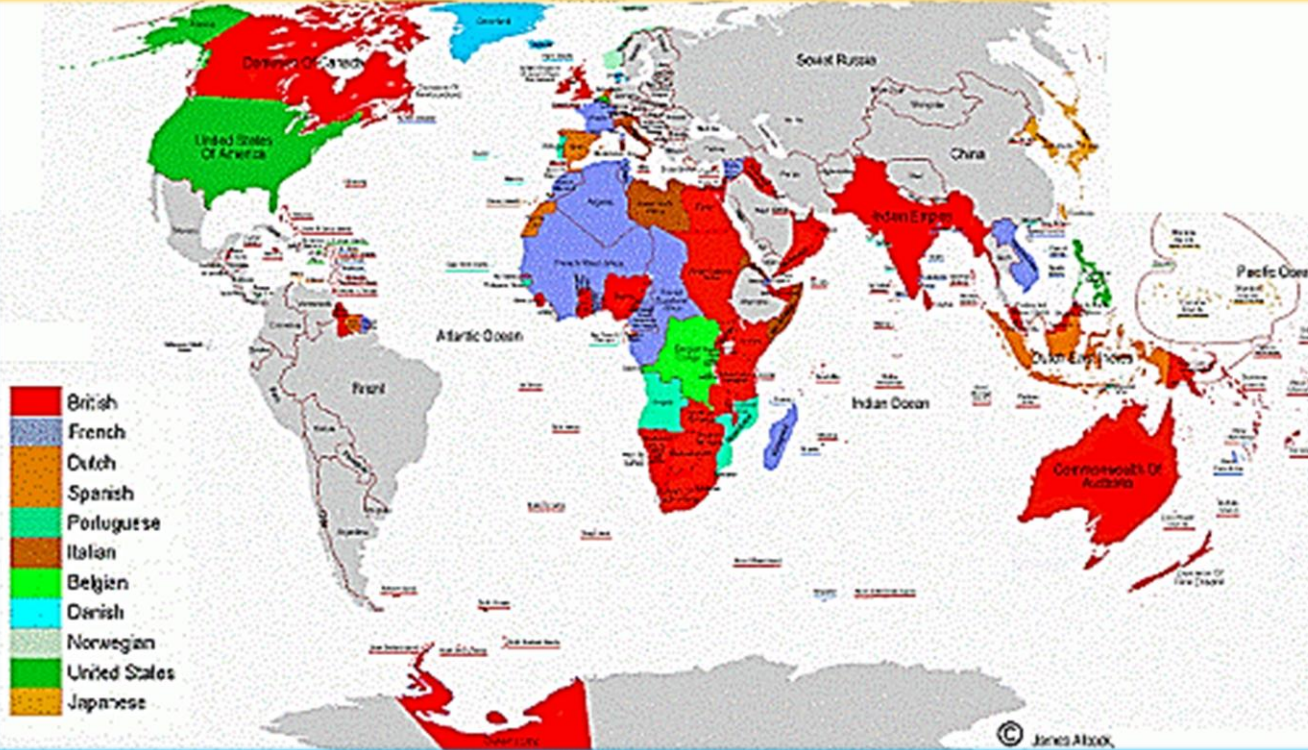
Makine gücü+ Seri üretim ve Pazar ihtiyacı= **SÖMÜRGEÇİLİĞİ** ortaya çıkarmıştır.

SÖMÜRGEÇİLİK

ÖNEMLİ

Sanayileşen ülkelerin hammadde ihtiyacını karşılamak için **zayıf olan ülkelerin yer altı ve yer üstü kaynaklarına el koyması** ve ürettikleri malları bu ülkelere satmasıdır.

Sanayileşen ülkeler **daha fazla sömürge** elde etmek için birbiriyle **rekabete** başladılar ve **sonucunda 1. Dünya Savaşı** başladı

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1: Sömürgeciliğin daha fazla üretim sonucu Hammadde ve Pazar ihtiyacından ortaya çıktığını unutma.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

Sanayi İnkılabının Osmanlı Devletine Etkileri

ONEM
LI

- 1: Osmanlı sanayi inkılabını yapamamıştır.
- 2: Avrupa daha fazla hammadde ve pazara ihtiyaç duyduğu için Osmanlı topraklarını işgali amaçlamış.
- 3: Avrupa'dan gelen ucuz ürünlerle rekabet edemeyen Osmanlı esnafı üretime son vermiş.
- 4: Osmanlıda işsizlik ortaya çıkmış sosyal denge bozulmuş.
- 5: Ekonomisi kötüleşen Osmanlı Avrupa'dan aldığı borçları ödeyemez duruma düşünce Avrupa devletleri borçlarını tahsil etmek için Düyunu Umumiye (Genel Borçlar) İdaresini kurmuştur.

FRANSIZ İHTİLALİ

1789'da Fransa'da halkın krallık yönetimine karşı başlattığı isyana denir. Fransız İhtilali sebebiyle "adalet, eşitlik, özgürlük ve milliyetçilik" gibi fikirler ortaya çıktı.

Özellikle milliyetçilik akımı sebebiyle Avusturya ve Osmanlı gibi çok uluslu (kozmopolit) devletlerde Rusya ve İngiltere'nin kışkırtmasıyla isyanlar çıktı, azınlıklar bağımsızlığını ilan ettiler.

Fransız ihtilalinin Osmanlı Devleti'ne Etkileri

ONEM
LI

Olumsuz : Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahipti Yani içinde birden fazla ulus barındırmaktaydı. Bu farklı uluslar Avrupalı Devletlerin kışkırtması ile kendi devletlerini kurmak için bağımsızlık isyanları başlatmışlardır. Özellikle Balkanlarda etkili olan bu isyanlar sonunda Osmanlı bu toprakları kaybetmiştir.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1: Sanayi inkılabını yapamayan Osmanlı bu olaydan ekonomik ve sosyal olarak olumsuz etkilenmiştir.

2.Fransız ihtilali (milliyetçilik) özellikle içinde birden çok halkı barındıran (kozmopolit) devletleri olumsuz etkilemiştir

3. Osmanlının Fransız İhtilali sonucu toprak kaybetmesi siyasi alanda etkilendiğini gösterir.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

Olumlu : Bu isyanlar sonucunda Osmanlı azınlıklarının isyan edip toprak kaybını özlemek için **demokratikleşme** yolunda çeşitli yenilikler yapmıştır.(Osmanlı Devletini Demokratikleştirdi.)

Bunlar:

1-Senedi İttifak	2-Tanzimat Fermanı	3-İslahat Fermanı
4-Kanunu Esasi	5-Meşrutiyet'in İlanı dır.	

OSMANLI DEVLETİNİN PARÇALANMAYI ÖNLEME ÇABALARI

Fransız İhtilali sonrası başlayan milliyetçilik (ulusçuluk) akımının etkisiyle Osmanlı topraklarında yaşayan azınlıkların ayrılıkçı düşüncelerini yok etmek ve devletin dağılmasının önüne geçmek için devlet yöneticileri tarafından çeşitli önlemler alınmıştır.

BUNLAR: 1:TANZİMAT FERMENİ 2: ISLAHAT FERMANI 3: MEŞRUTİYET tir.

TANZİMAT FERMANI (1839)

Gülhane Hatt-ı Hümayunu olarak da bilinir. Padişah

Abdülmedid döneminde Gülhane Parkında ilan edilmiştir.

AMACI: **ÖNEMLİ**

Azınlıklara haklar vererek isyan etmesini önlemek.

Avrupalıların azınlıkları bahane ederek iç işerimize karışmasını önlemek

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1: İsyanları önlemek isteyen Osmanlı azınlıklara haklar vererek **demokratikleşmiştir**.

2: Osmanlı Devleti'nde milliyetçilik isyanlarının görülmesi **çok uluslu** devlet olduğunun kanıtıdır.

3. Osmanlı devleti Tanzimat'ı İslahatı ve meşrutiyeti **devletin dağılmasını önlemek** için yapmıştır.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

TANZİMAT FERMANININ MADDELERİ

- Herkesin can ve mal güvenliği sağlanacak,
- Mahkemeler açık, yargılamalar adil olacak,
- Herkes gelirine göre vergi ödeyecek,
- Herkes kanun önünde eşit olacak,
- Özel mülkiyet hakkı verilecek,
- Askerlik zorunlu olacak ve belli bir süreyle sınırlandırılacak

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1.Hem Tanzimat fermanının hem Islahat Fermanının hem de Meşrutiyetin amacı **azınlık isyanlarını ve Avrupalı devletlerin iç işlerimize karışmasını önlemek** tir.

Tanzimat Fermanının Önemi:

ÖNEMLİ

- Osmanlı Devleti'nde **anayasal düzene** geçişin ilk aşamasıdır.
- Kanunun her gücün üstünde olduğu kabul edilmiştir. (**Hukukun üstünlüğü ilkesi**)
- Batılılaşma hareketleri hız kazanmıştır.
- Toplumsal **eşitlik** sağlanmaya çalışılmıştır.
-

ISLAHAT FERMANI (1856)

1856 yılında Avrupalı devletlerin baskısı altında yayınlanan bu ferman ile Osmanlı topraklarında yaşayan gayrimüslimlere fazladan haklar verilerek milliyetçilikten kaynaklanan dağılmanın önüne geçilmek istenmiştir.

ÖNEMLİ

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

I.MEŞRUTİYET (1876)

Milliyetçilik hareketleri çerçevesinde isyanlar devam edince Osmanlı aydınları isyanları önlemenin yolunun azınlıklara **yönetimde** haklar vermek olduğunu düşündüler.

Jön Türkler (Genç Osmanlılar) olarak bilinen aydınlar, **II.Abdülhamid'i** meşrutiyeti ilan etmek şartıyla tahta çıkardılar.

AMAÇ:

ONEM
LI

Azınlıkların devlet yönetiminde yer almalarına imkân vererek, Avrupalıların **içişlerimize** karışmalarına engel olmak, **azınlık isyanlarını sona erdirmek** ve devletin dağılmasını önlemektir.

Meşrutiyetin ilan edilmesiyle Türk tarihinin ilk anayasası olarak kabul edilen **KANUN-İ ESASİ'de** hazırlanmıştır. Meşrutiyet yönetimi ile padişahın yetkileri kısıtlanmış ve halk kısmen de olsa **yönetime katılma** fırsatı bulmuştur.

KANUN-İ ESASININ ÖNEMİ:

ONEM
LI

- Türk tarihinde ilk defa **anayasal** düzene geçildi.
- Yeni bir yönetim şekli olan **meşrutiyet yönetimi** uygulanmaya başlandı.
- Halk **ilk defa seçme ve seçilme yetkisini kullanarak** yönetime katıldı. Halk tarafından seçilen **Meclisi Mebusan** ve padişah tarafından seçilen **Meclisi Ayan** adında iki meclis açıldı.
- Osmanlı Devleti'nde ilk kez **rejim** değişikliği yaşanmıştır.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1-Meşrutiyet bir rejimdir ve **padişahın yanında mecliste** vardır.

2-Meşrutiyetle **halk yönetime katılmış** ve padişahın yetkileri kısıtlanmıştır.

3- KANUN-İ ESASİ

Osmanlının ve Türk tarihinin **ilk anayasasıdır.**

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

II. MEŞRUTİYET (1908)

Meşrutiyet yanlısı aydınlar **İttihat ve Terakki** (Birleşme Ve İlerleme) adında bir cemiyet kurarak subaylar ve aydınlar arasında örgütlendiler.

Selanik'te çıkardıkları isyan büyüyünce padişah II. Abdülhamit meşrutiyeti ikinci kez ilan etmek zorunda kaldı.

Anayasa yürürlüğe girdi, meclis yeniden açıldı. (1908)

31 MART OLAYI (13 Nisan 1909)

Meşrutiyet yönetimini istemeyenler 13 Nisan 1909'da (Rumi takvime göre 31 Mart) **İstanbul'da bir ayaklanma çıkardılar**. Bu ayaklanma Selanik'ten gelen ve kurmay başkanı **Mustafa Kemal olan Hareket Ordusu** tarafından bastırıldı. II. Abdülhamit tahttan indirildi V. Mehmet (Reşat) padişah oldu. Devlet yönetimine **İttihat ve Terakki Partisi hâkim oldu**.

ÖNEMİ: **ÖNEMLİ**

- Bu ayaklanma rejime değiştirmeye yönelik ilk ayaklanmadır.
- Mustafa Kemal'in isyanın bastırılmasında görev alması **yenilik** taraftarı olduğunu gösterir
- Mustafa Kemal'in meşrutiyeti korumaya çalışması **meşrutiyet yanlısı ve halkın yönetime katılması** taraftarı olduğunu gösterir.

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1- 31 Mart ayaklanması
rejime değiştirmeye yönelik
ilk ayaklanmadır.

2- Mustafa Kemal'in isyanın bastırılmasında görev alması
yenilik taraftarı olduğunu
gösterir.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

OSMANLI DEVLETİNİN DAĞILMASINI ÖNLEMeye YÖNELİK FIKIR AKIMLARI

- 1-Osmanlıcılık
- 2-İslamcılık (Ümmetçilik, Panislamizm)
- 3-Türkçülük (Turancılık, Pantürkizm)
- 4-Batıcılık (Garpçılık)

OSMANLILIK

ÖNEMLİ

NEYİ SAVUNUR:

Osmanlı Devleti'ni oluşturan bütün milletleri adalet, eşitlik, hürriyet ilkeleri ile bir arada tutup Osmanlılık duygusuna sahip bir Osmanlı Toplumu oluşturmayı ve azınlık isyanlarını önlemeyi amaçlamıştır. Tüm vatandaşları kapsar

Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ve meşrutiyetin ilanı gibi gelişmeler Osmanlıcılık fikri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

KİM SAVUNUR:

Ziya Paşa, Mithat Paşa ve Namık Kemal en önemli savunucularıdır.

NASIL SONA ERDİ.

Balkan Savaşları sonrasında geçerliliğini tamamen kaybetmiştir.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1- Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük Batıcılık fikirlerinin ortak amacı Osmanlı devletinin dağılmasını önlemedir.

2-Osmanlıcılık ayırım gözetmeksizin herkesin birliğini savunur.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

İSLAMCILIK (UMMETÇİLİK, PANİSLAMİZM)

ÖNEMLİ

NEYİ SAVUNUR:

Tüm Müslümanları **Osmanlı halifesinin** etrafında toplamayı amaçlayan düşünce akımıdır. Sadece **Müslümanları** bir çatı altında toplamak gerektiğini savunur.

KİM SAVUNUR:

Mehmet Akif ve Sait Halim Paşa en önemli savunucularıdır.

NASIL SONA ERDİ.

I. Dünya Savaşında halifenin yayımladığı cihat ilanının yeterli ilgiyi görmemesi ve bazı **Arapların İngilizlerle birlikte hareket etmesi** ile uygulanabilirliği kalmamıştır.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. İslamcılık **Sadece Müslüman** Birliğini Savunur.
- 2-Türkçülük düşüncesi sadece **Türkleri** kapsar.
- 3- Türkçülük fikri **Kurtuluş Savaşı'nın** kazanılmasında etkili olmuştur.

TÜRKÇÜLÜK (TURANCILIK, PANTUZKİZM)

ÖNEMLİ

NEYİ SAVUNUR:

Dünyadaki **bütün Türklerin bir bayrak altında toplanmasını** amaçlayan düşünce akımıdır. Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında etkili olmuştur.

KİM SAVUNUR:

Yusuf Akçura, Mehmet Emin Yurdakul, Ziya Gökalp, Enver Paşa en önemli savunucusudur.

NASIL SONA ERDİ.

Kafkas Cephesindeki başarısızlık sonucu o dönem başarısız olsa da Günümüzde Hala Bir **Ülkü**dür, İdealdir.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR AVRUPANIN YÜKSELİŞİ VE 20.YY. BAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

BATICILIK (GARPÇILIK)

ÖNEMLİ

NEYİ SAVUNUR:

Osmanlı'nın kurtuluşunun tek yolunun **batıya ayak uydurmak** olduğunu belirten düşünce akımıdır. Bunun için çeşitli alanlarda **ıslahatlar** yapılması gerektiği belirtilmiştir. ATATÜRK dönemi inkılapları bu düşünce çerçevesinde yapılmıştır.

KİM SAVUNUR:

En önemli temsilcileri **Abdullah Cevdet** ve **Tevfik Fikret**'tir

NASIL SONA ERDİ.

Osmanlı devletini yıkılmaktan kurtaramasa da günümüzde hala devam etmektedir

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1-Batıcılık düşüncesi çerçevesinde **Osmanlıda ıslahatlar ve cumhuriyet döneminde inkılapları** yapılmıştır

Osmanlı Devletinin 20. yy. başındaki genel durumuna baktığımızda **siyasi, askeri ve ekonomik** olarak çok zor durumda olduğu görülür. Bu zorlukları aşmak için çeşitli **ıslahatlar yapılmış fikirler ortaya atılmış** ancak hiçbirini yıkılmaktan kurtaramamıştır.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN AİLESİ VE ÇOCUKLUĞU

MUSTAFA KEMALİN ÇOCUKLUK VE ÖĞRENİM HAYATI

Mustafa, 1881 yılında **SELANİK** in Koca Kasım Mahallesi Islahane Caddesi'nde doğmuştur.

Mustafa Kemal annesinden işittiğine göre bir ilkbahar mevsiminde doğmuş, Doğum gününü soranlara : "Bu bir **19 Mayıs** günü niçin olmasın?" diye cevap vermiştir.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN AİLESİ VE ÇOCUKLUĞU

Atatürk'ün **Annesi Zübeyde hanım** Konya'dan Selanik'e gelmiş Hacı Sofi ailesindendir. Okuma yazma bilmektedir.

Atatürk'ün babası **Ali Rıza Efendi**, Söke'den Selanik'e gelmiş Türkmenlerdendir. İyi bir eğitim almıştır.

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

1: Selanik'in Liman şehri olması **ekonomik** olarak gelişmesine sebep olmuştur.

2: Selanik'in demiryolu ile Avrupa'ya bağlı olması oradaki **fikirlerin** şehre hızlıca gelmesine neden olmuştur.

3: Gazete ,Dergi Kitap = **KÜLTÜR**

4: Farklı ulus = **SOSYAL ÖZELLİK**

Selanik'in Durumu

ÖNEMLİ

- Ege Denizi kenarında bir **LİMAN** kentidir.
- Ticaret gemileri sayesinde **Avrupa ile bağlantısı** vardır.
- **Demiryolu ağı ile gelişmiş** şehirlere bağlantısı vardır.
- Çeşitli yerlerdeki **gazeteler** şehre gelmektedir.
- **Farklı uluslar** yaşamaktadır.

- Selanik'in liman ve demir yoluna sahip olması şehrin hem **EKONOMİK** olarak gelişmesini hem de **AVRUPADAKİ** gelişmelerin şehre kolayca gelmesini sağlamıştır.
- **KÜLTÜREL** hayat zengindir. Avrupa'daki gelişmeler çabuk öğrenilmiştir.Farklı ulusların olması **SOSYAL** özelliğidir. Farklı kültürlerin olduğunu gösterir.

NOT: Selanik'in durumu Mustafa Kemal'de farklı uluslar mevcut olduğu için **Farklılıklara saygı gösterme anlayışının** gelişmesine ve bu farklı ulusların isyanlar çıkarması ile de **milliyetçilik** düşüncesinin gelişmesine neden olmuştur.

ÖNEMLİ

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN AİLESİ VE ÇOCUKLUĞU

MUSTAFA KEMALİN ÖĞRENİM HAYATI

ÖNEMLİ

Hafız Mehmet Efendi Mahalle Mektebi:

Mustafa'nın hangi okulda eğitime başlayacağı evde tartışma konusu olmuştur. Annesinin isteği üzerine ilk olarak geleneksel eğitim yapan Hafız Mehmet Efendi **Mahalle Mektebine** başlamıştır. Bu okuldan mezun olamamıştır.

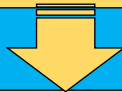
Şemsi Efendi Okulu:

Daha sonra ise babasının isteği dikkate alınarak yeni açılan ve **modern yöntemlerle eğitim yapan** Şemsi Efendi Okuluna geçmiştir. Bu onun yenilikçi bir kişilik kazanmasına sebep olmuştur. İlk öğrenimini bu okulda tamamladı.

Selanik Mülkiye Rüştiyesi:

Sivil ortaokuldur. Bu okulda okurken **çevresinde gördüğü subaylardan etkilenecek** asker olmaya karar vermiş ve gizlice askeri okulun sınavlarına girmiş ve kazanmıştır.(kararlı ve idealist olduğunu gösterir.) Mezun olamadı.

Selanik Askeri Rüştiyesi:

Askeri ortaokuldur. Sınavlarına girerek kazandığı bu okulda, zekâsı ve üstün yetenekleriyle öğretmenlerinin sevgisini kazandı. **Matematik Öğretmeni Yüzbaşı Mustafa** ona **KEMAL** adını vermiştir. Ortaokulu bu okulda tamamladı.

ÖNEMLİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1- Osmanlıda dini ağırlıklı medreseler, batılı okullar, azınlık okullar ve yabancı okul olması **Osmanlı'da eğitim ve öğretimde Birlik olmadığını** gösterir. Bu durum farklı okullarda mezun olan kişiler arasında **kültür çatışmasına** neden oluyordu.

2- Mustafa Kemal'in çok istediği askerlik mesleğine gidebilmek için annesinden habersiz sınavlara katılması **kararlı ve idealist** oluşunun göstergesidir.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN AİLESİ VE ÇOCUKLUĞU

ONEM
LI

Manastır Askeri İdadisi:

1896 yılında Manastır Askeri İdadisine (lise) başladı. Bu okulda sınıf arkadaşı **Ömer Naci** sayesinde **edebiyata ve hitabete (Güzel Konuşma)** ilgi duydu. Tarih Öğretmeni **Kolağası Tevfik Bey**'den tarih bilinci edindi.

Jean Jack Rousseau, Montesquieu ve Voltaire gibi Fransız yazarların eserlerini okuyarak **milliyetçilik, eşitlik, özgürlük** gibi kavramalarla tanıştı. Ayrıca **Namık Kemal'in vatan, millet sevgisi, hürriyet** gibi düşüncelerinden, **Mehmet Emin Yurdakul'un** da **Türkçülük** fikirlerinden etkilendi.

Türk-Yunan Savaşı'na katılmak için okuldan kaçmıştır. (Milliyetçi olduğunu gösterir)

İstanbul Harp Okulu:

1899 yılında İstanbul'daki Harp Okulu'na girdi. Harp Okulunda okurken arkadaşları ile birlikte bir **dergi/gazete** çıkardı. 1902'de **Teğmen** rütbesiyle mezun oldu.

İstanbul Harp Akademisi:

Harp Akademisinde okurken derslerinin yanı sıra, **ülkenin içinde bulunduğu siyasi durum ile yakından ilgilendi**. Mustafa Kemal, Harp Akademisini **kurmay yüzbaşı** olarak bitirdi (1905). **İlk görev yeri** olan **Şam'daki 5. Ordu'ya** atandı.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

ONEM
LI

1- Mustafa Kemal'in İstanbul'da arkadaşlarını toplayarak ülke meseleleri hakkında konuşmalar yapması, el yazması gazete hazırlaması onun **liderlik ve örgütleyicilik (teşkilatçılık)** kişilik özelliklerine sahip olduğunun göstergesidir

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN FİKİR HAYATI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR VE KİŞİLER

- Aile ortamı ve doğup büyüdüğü çevre,
- Yaşadığı olaylar, savaşlar ve görev aldığı yerler,
- Okuduğu kitaplar, Yazarlar, Düşünürler.
- Eğitim ve öğretim hayatındaki olaylar ve öğretmenleri,
- Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu olumsuz durum,
- Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti üzerindeki emelleri etkili olmuştur

ONEM
LI

AİLE ORTAMI VE DOĞUP BÜYÜDÜĞÜ ÇEVRE

Mustafa kemal 1881 yılında **Selanik'te** doğmuş ve **demokratik** bir aile ortamında büyümüştür.

Selanik **Çok uluslu yapıya** sahip ve aynı **zamanda ticari faaliyetlerin** yoğun olarak yaşandığı bir liman kentiydi. Mustafa Kemal'in çocukluğunun ve gençliğinin geçtiği Selanik ve çevresi **Avrupa'daki gelişmelerden en çok etkilenen** bölgelerden biriydi.

Selanik'te çok uluslu bir yapı mevcuttur bu durum Mustafa Kemal'in farklı **fikirlerle saygı** duymasına sebep olmuş. Aynı zamanda azınlık ayaklanmaları ortaya çıkınca **milliyetçi** bir yapı kazanmıştır.

1- Selanik'in durumu
Mustafa Kemal **farklılıklara saygı ve milliyetçilik** yönünden etkilemiştir.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN FİKİR HAYATI

ÖNEMLİ

YAŞADIĞI OLAYLAR, SAVAŞLAR VE GÖREV ALDIĞI YERLER

Fransız İhtilali'nin yaydığı **milliyetçilik** akımı Mustafa Kemal'i etkilemiştir. Kurtuluş Savaşını başlatan ana düşünce olmuştur

Fransız İhtilali'nin yaydığı **hürriyet, eşitlik, adalet** gibi kavramlar Mustafa Kemal'i etkilemiştir.

Manastırda askeri öğrenci iken Türk Yunan savaşı çıkınca savaşa katılmak için okuldan kaçmıştır. Bu onun **vatansever** ve **milliyetçi** olduğunu gösterir.

Bu savaşı kazanmamıza rağmen masa başında kötü bir anlaşma yapılması Mustafa Kemal'i üzmüş ve **diplomasinin** önemini kavramıştır.

31 Mart vakasında Meşrutiyete karşı olanların çıkardığı ayaklanmayı bastırmak için Hareket Ordusu ile İstanbul'a gelmiştir. Bu **onun yenilik ve halkın yönetime katılması** taraftarı olduğunu gösterir.

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

2- Türk Yunan savaşına katılması **vatansever** ve **milliyetçi** olduğunu gösterir.

3- Meşrutiyete yeniliktir. Onu savunmak ise **yenilik ve halkın yönetime katılması** taraftarı olduğunu gösterir.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN FİKİR HAYATI

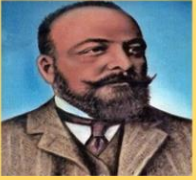
OKUDUĞU KİTAPLAR, YAZARLAR, DÜŞÜNÜRLER

Türk Düşünürler

Namık Kemal

Vatan şairi olarak tanınır. Vatan ve millet kavramları üzerinde durmuştur. Mustafa Kemal'i vatan ve millet sevgisinin oluşmasında katkıları olmuştur.

M. Emin Yurdakul

Eserlerinde vatan, Millet ve millî birlik gibi kavramları işlemiştir. Özellikle millî kültür, millî birlik ve beraberliği temel alan düşünceleriyle Mustafa Kemal'i derinden etkilemiştir.

Ziya Gökalp

Eserlerinde Türkçülüğü ve Türk milliyetçiliğini ön plana çıkarmıştır.

Tefik Fikret

Özellikle 1897 Osmanlı - Yunan Savaşı'nın yaşandığı yıllarda yazdığı Vatan ve millet şiirleri ile kısa zamanda büyük bir üne kavuşmuştur.

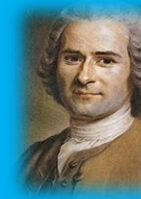
Yabancı Düşünürler

Montesquieu

Voltaire

J.J. Rousseau

ONEM
LI

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1- Türk düşünürler Mustafa Kemal'i daha çok **vatan sevgisi ve milliyetçilik** konularında etkilemiştir.

ONEM
LI

2- Yabancı düşünürler Düşünceleriyle Fransız İhtilali'nin oluşmasına etki etmişler ve **eserlerinde eşitlik, adalet, demokrasi, insan hakları** gibi kavramları ön plana çıkarmışlardır.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN FİKİR HAYATI

ÖĞRETMENLERİ VE ARKADAŞLARI

ÖNEMLİ

Ömer Naci

Mustafa Kemal'i **edebiyat** ve **güzel konuşma (Hitabet)** alanında etkilemiştir.

Mehmet Asım Efendi

Mustafa Kemal'in **edebiyattan daha çok askerliğe** yönelmesini sağlayan kişidir.

Kolağası Mehmet Tevfik

Tarih öğretmeni onda tarih bilincinin (**milli tarih bilinci**) gelişmesini sağlamıştır.

Yüzbaşı Nakiüddin Bey

Onun Fransızca öğrenmesini istemiştir. Bu sayede yabancı gazeteleri okuyabilmıştır.

AVRUPALILARIN İÇİŞLERİMİZE KARIŞMALARI

Azınlık isyanlar giderek artması ve Avrupalı devletlerin azınlıkları bahane ederek sürekli iç işlerimize karışması üzerine Mustafa Kemal'in yıkılmak üzere olan bir devletin yerine **çağdaş, millî egemenliğe dayalı, tam bağımsız, milliyetçi bir** devlet kurmak fikrini güçlendirmiştir

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1-Mustafa Kemal'i arkadaşı Ömer Naci güzel konuşma sanatı olan **HİTABET** yönünden etkilemiştir.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN FİKİR HAYATI

OSMANLI DEVLETİNİN İÇİNDE BULUNDUĞU DURUM

Atatürk, Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu **siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik ve askerî** sorunları yakından takip etmiştir.

- Osmanlı devleti Çok uluslu olduğu için milliyetçilik isyanları çıkmış bazı topraklarını kaybetmiştir.
- Sömürgeci devletler Osmanlı Devleti'nin kuzey Afrika'daki topraklarını ele geçirmiştir.
- Osmanlı dış borçlarını ödeyemeyince alacaklı devletler Duyunu Umumiye'yi kurmuştu.

Osmanlı Devleti'nin bu sorunları çözmesi için çareler aramaya başlamıştır. Bu amaçla dünyada meydana gelen siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve bilimsel gelişmeleri araştırarak çözümler üretmiştir.

SORU ÇÖZDÜREN BİLGİ

2-Osmanlının İçinde Bulunduğu Durum Ve Özellikle Azınlık İsyanları Mustafa Kemal'in **Milliyetçi** Bir Kişilik Sahibi Olması Yönünden Etkilemiştir.

3- Atatürk'ün Özel Kütüphanesinde **tarih, edebiyat, askerlik, siyaset, güzel sanatlar, hukuk ve felsefe** gibi 102 başlık altında 4.289 eser yer alıyordu. Bu durum Mustafa Kemal'in **çok**

ÖNEMLİ

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN ASKERLİK HAYATI

MUSTAFA KEMALİN ASKERLİK HAYATI ve KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

İLK GÖREV YERİ ŞAM'A ATANMASI (1905)

İlk görev yeri olan Şam'daki 5. Ordu'ya Kurmay Yüzbaşı olarak atandı. Şam'da iç karışıklıklar yaşanıyordu. Devletin halk üzerindeki otoritesi zayıflamıştı. Ülke sorunlarına çözüm bulmak isteyen Mustafa Kemal Burada bulunan yakın arkadaşlarıyla **Vatan ve Hürriyet Cemiyetini** kurdu. (**Teşkilatçı, örgütleyici, liderlik özelliklerini gösterir**)

ONEM
Lİ

31 MART OLAYI (1909)

Mustafa Kemal, Selânik'te iken **İttihat ve Terakki Cemiyetine** üye oldu. Bu Cemiyet'in çalışmaları sonucu ülkede yeniden Meşrutiyet ilan edildi. 13 Nisan 1909'da İstanbul'da **meşrutiyet karşıtı** bir ayaklanma çıktı.

31 Mart Olayı (Rumi takvime göre 31 Mart'ta gerçekleşmiştir.) adı verilen bu ayaklanmayı bastırmak ve düzeni sağlamak amacıyla **Hareket Ordusu Kurmay Başkanı** olarak isyanın bastırılmasına katkı sağladı. Bu olaydan sonra 2. Abdülhamit tahttan indirildi yerine V. Mehmet Reşat getirildi. **İttihat ve Terakki yönetime hâkim oldu.**

İttihatçıların siyasetle iç içe olmasına Mustafa Kemal karşı çıktı ve bu cemiyetten istifa etti. Mustafa Kemal, **ordu ile siyasetin birbirinden ayrı olmasını** savunmuştur. Balkan Savaşları'nda alınan yenilgiler onun bu görüşünü haklı çıkarmıştır. Bu bize **İleri görüşlülük ve Öngörü** sahibi kişilik özelliğini gösterir.

ONEM
Lİ

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1- Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurması, **liderlik özelliğini, teşkilatçılığını, yöneticiliğini ve vatanseverliğini** göstermektedir.

2-Mustafa Kemal'in Şam'da Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurması onun **siyasi faaliyetlerde bulunduğunun** göstergesidir.

3-Mustafa Kemal'in 31 Mart isyanını bastırmada önemli rol oynaması, **meşrutiyet taraftarı ve yenilik yanlısı** olduğunu gösterir.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN ASKERLİK HAYATI

PIKARDİ MANEVRALARI (1910)

Mustafa Kemal 1910 yılında Fransa'da Picardie Tatbikatına **Osmanlı Devleti gözlemcisi** olarak katılmıştır. Mustafa Kemal bu manevralar sırasında uçakların gelecekte savaşlardaki önemini kavramıştır. Uçakların gelecekte önem kazanması **öngörü-ileri görüşlülüğünü** gösterir.

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1. Trablusgarp savaşı ile ilgili harita sorusu gelebilir. Haritayı iyi bilmemiz gerekir.

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911)

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN ASKERLİK HAYATI

TRABLUSGARP SAVAŞI (1911)

İtalya 1911 yılında gelişen sanayisine hem madde bulmak için Afrika'daki son Osmanlı toprağı olan Trablusgarp'ta saldırdı.

Sömürge arayan İtalya kendisine hedef olarak neden Trablusgarp'ı seçmiş olabilir?

- Osmanlı devleti **eski gücünde değildi**.
- Osmanlı ve **denizden karadan ordu gönderebilecek** durumda değildi.
- Trablusgarp İtalya'ya yakındı.

Bu durum sonucu Osmanlı Devleti, Trablusgarp'a halkı İtalyanlara karşı harekete geçirmek için bazı **gönüllü Türk subayları** gizlice gönderdi.

Enver paşa ve Mustafa Kemal gibi bazı gönüllü subaylar kılık değiştirerek bölgeye gitti. Mustafa Kemal "**Gazeteci Şerif**" takma adıyla Mısır üzerinden gizlice Trablusgarp'a ulaştı.

Mustafa Kemal, Trablusgarp'ta Derne ve Tobruk'ta dağınık halde bulunan yerel halkı birleştirmiş ve İtalyanları içeriye sokmamıştır. Bu durum Mustafa Kemal'in **Teşkilatçılık, Örgütleyicilik, Birleştiricilik ve Liderlik** özelliğini gösterir.

Osmanlı devleti Trablusgarp'a **ordu gönderememiştir**. Mısır **İngiltere'nin** elinde idi. Trablusgarp ile kara bağlantımız olmadığı için ordumuz Trablusgarp'a geçemezdi. Osmanlı **donanması** eski gücünde değildi Bu yüzden denizden de askeri gemi gönderememiştir.

**ONEM
LI**

**SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ**

1.İtalya'nın Trablusgarp'ı işgal etmesinin nedeni tamamen **korunmasız ve yeraltı kaynakları bakımından zengin** olmasıdır.

2-Gönüllülük = **vatanseverliktir**.

3- Mustafa Kemal'in Trablusgarp savaşındaki tecrübeleri daha sonra **Kurtuluş savaşında** işine yarayacaktır.

**ONEM
LI**

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN ASKERLİK HAYATI

BALKAN SAVAŞLARI (1912-1913)

ONEM
LI

I. Balkan Savaşı

Rusya'nın kışkırtması ile Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ balkanlardan saldırıya geçmiştir. Mustafa Kemal Gelibolu Yarımadası'nda Çanakkale Boğazi'nin korunmasında görev aldı. Bu görev esnasında bölgeyi tanınması onun Çanakkale Savaşlarında başarılı olmasında etkili olacaktır.

I. Balkan Savaşı'nda yenilmemizin en önemli sebebi farklı siyasi partilere üye olan subaylar arasında çekişme olmasıydı.

M. Kemal'in ordu ile siyasetin ayrı olması düşüncesinin haklı olduğunu gösterir.(İleri Görüşlülük, Öngörü)

II. Balkan Savaşı

Bulgaristan'ın fazla toprak alması üzerine Balkan devletleri Bulgaristan'a saldırınca Osmanlı Devleti' de kaybettiği yerleri almak için Bulgaristan'a saldırmıştır. II. Balkan Savaşı'nda Mustafa Kemal Bolayır'da görev aldı. Edirne'nin geri alınmasında katkıları oldu sırasında Bolayır Kolordusu kurmay başkanı olarak görev yaptı. Edirne'nin geri alınmasında etkili oldu. (1913)

ONEM
LI

SOFYA ASKERİ ATAŞELİĞİ (ATEŞEMİLİTERLİĞİ -ELÇİLİĞİ) (1913-1914)

1913-1914 yıllarında Sofya Ataşeliğine atanan Mustafa Kemal burada:

- Avrupa devletlerinin temsilcileriyle görüşmüş (Dış politika ve diplomasi alanında tecrübe kazanmış)
- Bulgar Meclisinin çalışmalarını yakından izleme fırsatı bulmuş.(Parlamenter sistemi öğrenmiş.)
- Ayrıca bu görev sırasında bölgedeki Türklerin haklarının için çalışmalar yapmıştır. (Millet Sevgisi, Milliyetçilik)
- Düzenlenen kıyafet balosuna yeniçeri kıyafetiyle katılmıştır.(Kültürüne sahip çıkma, Tarih Bilinci)

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1- Balkan Savaşındaki ordu içindeki çekişme M. Kemal'in ordu ile siyasetin ayrı olması düşüncesinin haklı olduğunu gösterir.

1. Balkan savaşı görevi esnasında bölgeyi tanınması onun Çanakkale Savaşlarında başarılı olmasında etkili olacaktır.

3-Sofya ataşeliği Mustafa kemale birçok olumlu özellik kanatırmıştır.

8.SINIF DERS NOTU

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR MUSTAFA KEMALİN ASKERLİK HAYATI

MUSTAFA KEMAL'İN BAZI KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

ONEM
LI

- Vatan ve millet sevgisi (Gönüllülük, Ülke Sorunlarıyla İlgilenme, Savaşa Katılma...)
- İdealistliği (Hayalleri, Amacı Hedefi Olma)
- Mantıklı ve gerçekçi oluşu (Olmayacak İşler peşinde koşmama)
- Sabır ve disiplin anlayışı (İşlerinin bir sıraya ve zamana göre yapma)
- İleri görüşlülüğü (Olacakları Tahmin Etme, Öngörü)
- Açık sözlülüğü (Düşündüğünü Çekinmeden Söyleme)
- Gerçekçiliği
- Çok yönlülüğü (Asker, Devlet Adamı, Çok Kitap Okuyan... Gibi Farklı Özelliklere Sahip)
- Öğreticilik yönü (Başöğretmen Oluşu....)
- Sanatseverliği
- Yöneticiliği
- İnsan sevgisi
- Yaratıcı düşüncesi (Olaylara Akılcı Ve Pratik Çözümler Getirmesi)
- Liderliği (Çevresini Etkileme Kabiliyeti Yüksek)
- Kararlı ve mücadeleci oluşu (Vazgeçmeyen Yaptığı İş İsrarla Olana Kadar Yapmaya Devema Eden)
- Planlı çalışması
- İnkılâpçılığı (Yenilikçilik)
- Birleştirici ve bütünleştirici oluşu (Halkı Bir Araya Getirme)

SORU
ÇÖZDÜREN
BİLGİ

1-Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden mutlaka soru sorulur.